

بررسی تاثیر خوانایی گزارشگری مالی بر اجتناب مالیاتی و کیفیت اقلام تعهدی

دکتر داود یوسفوند^۱

استادیار گروه حسابداری و عضو هیئت علمی موسسه آموزش عالی غیر انتفاعی پرندک

دکتر محمد محمدی^۲

گروه حسابداری، موسسه آموزش عالی غیر انتفاعی پرندک

ذبیح الله یوسفوند^۳

کارشناس ارشد، دانشگاه خرم آباد

(تاریخ دریافت: ۱۴ مرداد ۱۳۹۹؛ تاریخ پذیرش: ۲۸ مهر ۱۳۹۹)

اطلاعاتی که در گزارشهای مالی منتشر میشود باید به نحوی باشد که در ارزیابی عملکرد مدیریت، از لحاظ حفظ و به کارگیری بهینه ی منابع به سرمایه گذاران کمک کند. فرضیه ابهام مدیریتی به این موضوع اشاره دارد که مدیران انگیزه دارند در شرایط بد، اطلاعات صورتهای مالی را به صورت پیچیده ارائه کرده و یا با شفافیت کمتری ارائه دهند از طرف دیگر، امکان ارائه ی گزاره‌های مبهم از سوی مدیران به منظور مخفی کردن عملکرد ضعیف خود وجود دارد که میتواند کیفیت اقلام تعهدی و اجتناب مالیاتی را تحت تأثیر قرار دهد. در این راستا، پژوهش حاضر به بررسی اثرگذاری خوانایی گزارشگری مالی بر کیفیت اقلام تعهدی و اجتناب مالیاتی پرداخته است. برای این منظور، با استفاده از روش (غربالگری) حذف سیستماتیک، تعداد ۱۷۴ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران طی دوره ۱۳۹۹ - ۱۳۹۰ به عنوان نمونه انتخاب شد. نتایج حاصل از برآورد با روش پانل پویا نشان دهنده آن است که هر چه خوانایی گزارشگری مالی بیشتر باشد، اجتناب مالیاتی کاهش مییابد. اما، خوانایی گزارشگری مالی بر کیفیت اقلام تعهدی اثر معنی داری ندارد.

واژه‌های کلیدی: خوانایی گزارشگری مالی، کیفیت اقلام تعهدی، اجتناب مالیاتی.

¹ yousofvanddavood@gmail.com

² mkz.mohamadi@gmail.com

³ dryousefvandi@gmail.com

© (نویسنده مسئول)

مقدمه

سرمایه گذاران ارکان اصلی بازارها و نهادهای مالی به شمار می روند و همواره در پی اطلاعاتی هستند که با استفاده از آنها، تصمیم های مناسبی بگیرند. لازمه تصمیم گیری مناسب، وجود اطلاعات شفاف و صحیح است. اطلاعات به دست آمده از سیستم اطلاعاتی حسابداری یکی از بهترین منابع در دسترس برای استفاده کنندگان جهت اخذ تصمیم گیری های آنان درباره واحد تجاری میباشد. نتیجه نهایی کار سیستمهای اطلاعاتی حسابداری گزارشهای مالی میباشد. کلیه استفاده کنندگان جهت بررسی واحد تجاری به این گزارشهای مالی اتکاء میکنند. اگر گزارشگری مالی از کیفیت لازم برخوردار باشد تصمیمهای درستی توسط استفاده کنندگان اخذ خواهد شد. استفاده کنندگان از این اطلاعات شامل سرمایه گذاران، اعتباردهندگان، کارکنان، مشتریان، سایر بستانکاران تجاری، دولت و ... میباشند. این تصمیم های درست منجر به تخصیص بهینه منابع خواهد شد که این تخصیص بهینه منابع در وضعیت اقتصادی هر کشور تاثیر بسزایی دارد. اگر بازارها نسبت به اطلاعاتی که کمتر در اختیار عموم قرار میگیرد واکنش کمی نشان دهند، زمانی که عملکرد بنگاه بد باشد مدیران انگیزه بیشتری برای افشای مبهم اطلاعات خواهند داشت [۱۵]. مطابق با فرضیه ابهام مدیریتی، پژوهشهای قبلی [۲۵] نشان دادند هنگامی که بنگاه های تحت اختیار مدیران خوب عمل میکنند، آنها تمایل بیشتری به افشای اطلاعات دارند. فرضیه ابهام مدیریتی به این موضوع اشاره دارد که مدیران انگیزه دارند در شرایط بد، اطلاعات صورتهای مالی را به صورت پیچیده ارائه کرده و یا با شفافیت کمتری ارائه دهند [۶]. در این راستا، کمیسیون بورس و اوراق بهادار امریکا درباره گزارشهای پیچیده شرکتی، بسیار سختگیرانه برخورد میکند. این کمیسیون در سال ۱۹۶۷ یک گروه مطالعاتی برای ارائه رهنمودهایی به منظور بهبود خوانایی و قابلیت فهم رویه های افشای شرکت ها تشکیل داد. نتایج این گزارشها در سال ۱۹۶۹ با عنوان گزارش ویت^۵ منتشر شد. بر این اساس، از آنجا که همه سرمایه گذاران قادر به فهم سریع گزارشهای پیچیده شرکتها نیستند، شرکتها باید از انتشار گزارشهای پیچیده، طولانی و زاید خودداری کنند [۱۳]. با توجه به آنچه ذکر شد، خوانایی و قابل فهم بودن گزارشهای مالی اثر مهمی بر عملکرد بنگاه خواهد داشت. در این راستا، بررسی ابعاد مختلف خوانایی گزارشهای مالی یکی از موضوعاتی است که توجه حسابداران را به خود جلب کرده است. خوانا بودن گزارشهای مالی برای تحلیل محتوای گزارش های سالانه ی شرکتها اهمیت ویژه ای دارد. چون به کارگیری اصلاحات مبهم موجب افزایش ابهام خواهد شد. نظر به تمرکز افراد در حوزه های خاص زمانی گزارشهای مالی مفید تلقی میشوند که صریح ارائه شوند. اطلاعاتی که در گزارشهای مالی منتشر میشود باید به نحوی باشد که در ارزیابی عملکرد مدیریت، از لحاظ حفظ و به کارگیری بهینه ی منابع به سرمایه گذاران کمک کند. از طرف دیگر، امکان ارائه ی گزارشهای مبهم از سوی مدیران به منظور مخفی کردن عملکرد ضعیف خود وجود دارد که میتواند کیفیت اقلام تعهدی و اجتناب مالیاتی را تحت تأثیر قرار دهد. از آنجایی که تا کنون مطالعه ای نحوه ی اثرگذاری خوانایی گزارشهای مالی بر اجتناب مالیاتی و کیفیت اقلام تعهدی را در ایران بررسی نکرده است، پژوهش حاضر می کوشد این خلاء تحقیقاتی را برطرف کند.

مبانی نظری و پیشینه پژوهش**خوانایی گزارشگری مالی**

بر اساس مفاهیم نظری گزارشگری مالی، محصول نهایی فرایند حسابداری ارائه اطلاعات مفید به طیف گسترده‌ای از استفاده کنندگان برای کمک به تصمیم‌گیری است. استفاده کنندگان صورتهای مالی، به خصوص سرمایه‌گذاران، برای تأمین نیازهای اطلاعاتی و تصمیم‌گیری صحیح، اطلاعات ارائه شده توسط شرکتها را ارزیابی می‌کنند. اگر قرار باشد این اطلاعات در تصمیم‌گیری مفید واقع شود، آنان باید قادر به درک آن باشند. این موضوع تا حدی مهم است که برخی از آن به عنوان پل ارتباطی بین استفاده کنندگان و تصمیم‌گیری مفید یاد کرده‌اند. به عبارت دیگر تا زمانی که اطلاعات درک نشود، توانایی استفاده بعدی از آن نیز وجود نخواهد داشت. یکی از عوامل مهم برای دستیابی به اطلاعات قابل فهم این است که شخص هنگام مطالعه، بتواند به درستی آن را بخواند و اطلاعات آن را به راحتی پردازش کند. از این قابلیت در مبانی نظری دهه اخیر، با عنوان خوانایی یاد میشود [۱]. هیات استانداردهای حسابداری مالی (۲۰۱۰) پاسخگو بودن و تناسب داشتن گزارشهای مالی با دانش عمومی بهره‌جویان از آنها را به عنوان امری حیاتی معرفی کرده است. بر این اساس، اطلاعات ارائه شده در گزارشهای مالی به نحوی است که در آن فرض شده استفاده کنندگان از دانش عمومی در خصوص فعالیتهای واحد گزارشگر و حسابداری برخوردار هستند. با وجود این، اطلاعات پیچیده‌ای که برای رفع نیازهای استفاده کنندگان مربوط تلقی می‌شود، نباید به بهانه‌ی اینکه درک آن برای برخی از استفاده کنندگان مشکل است، از صورتهای مالی حذف شود؛ گرچه اینگونه اطلاعات نیز باید تا حد امکان به گونه‌ای ساده ارائه شود. کیفیت گزارشگری مالی فقط در قالب اعداد بیان نمیشود و شامل متن نیز هست. بر این اساس، هرچه خوانایی صورتهای مالی بیشتر باشد، کیفیت آن افزایش می‌یابد؛ در نتیجه به درک بهتر سرمایه‌گذاران منجر میشود [۷]. خوانا بودن گزارشگری مالی معیار مهمی است که کیفیت گزارشهای ارائه شده را افزایش می‌دهد. این ویژگی به صورت کیفی اندازه‌گیری میشود. هنگام مطالعه‌ی متن برای خواننده حسی در خصوص اندازه‌ی پیچیدگی یا سادگی متن به وجود می‌آید که در درک مطالب تأثیرگذار است. در حقیقت، این مهم سطح خوانایی متن است [۱۸].

خوانایی گزارشگری مالی و کیفیت اقلام تعهدی

پژوهشهای حسابداری در حوزه مدیریت سود، از جمله پژوهشهای اثباتی حسابداری است. از زمان ارائه نظریه حسابداری سیاسی و قراردادی توسط واتز و زیمرمن در اواخر دهه ۱۹۷۰، رویکرد مدیریت سود فرصت طلبانه همواره موضوع مورد بحث در بسیاری از مطالعات حسابداری بوده است. بر اساس این رویکرد، هرگاه میان واحد تجاری و گروههای مختلف، قراردادی تنظیم شود و مبنای تنظیم این قرارداد ارقام حسابداری باشد، در آن صورت مدیر در تلاش خواهد بود با دستکاری در آن ارقام، به خواسته‌های شخصی خود، نظیر پاداش بیشتر، دست یابد. علاوه بر این، وجود تضاد منافع بین مدیران و مالکان باعث میشود که صداقت و درستی مدیران در گزارش جنبه‌های مختلف عملکرد شرکت، مورد تردید باشد زیرا

مدیران معمولاً تمایل دارند اطلاعات در خصوص عملکرد مثبت شرکت را افشاء نموده، اطلاعات مرتبط با عملکرد ضعیف خود را پنهان نمایند [۱۳]. نیز بیان میکنند که مدیران به طور آگاهانه و یا ناآگاهانه، اقدام به تفسیر مغرضانه گزارشهای سالانه مینمایند تا بدین طریق، عملکرد ضعیف خود را پنهان نموده و در مقابل، موفقیت‌های خود را بیشتر آشکار سازند. برای تحریف واقعیت و پنهان نمودن عملکرد ضعیف مدیران دو روش وجود دارد. نخستین روش، تحریف اطلاعات شفاهی و عددی و یا استفاده از عبارات استعاری است. بدین منظور، باید واژگان مثبت و یا عملکرد مالی مثبت شرکت مورد تاکید قرار گیرد و یا اینکه، عملکرد شرکت با شرکت‌هایی مقایسه شود که وضعیت فعلی را در بهترین شرایط ممکن نشان دهد. شیوه دوم، تحریف نمودن سهولت خوانایی گزارش‌های مالی از طریق بکارگیری جملات طولانی و پیچیده در متن گزارش است. چرا که پژوهش‌های صورت گرفته اذعان دارند که گزارش‌های مالی دشوار و پیچیده، برای بسیاری از سهامداران به آسانی قابل درک نیست. بنابراین، پیچیدگی گزارش‌های مالی منجر به عدم تقارن اطلاعاتی بین مدیران و سرمایه‌گذاران شده و در نتیجه، تضاد منافع را به همراه خواهد [۵]. [۱۶]. از کانال‌های مختلفی رابطه‌ی میان خوانایی گزارشگری مالی و عملکرد مالی شرکتها را تشریح کرده است. به عقیده‌ی او بر اساس نظریه‌ی مدیریت بر مبنای استثنا، شرکت‌هایی که با ضرر و زیان مواجه هستند، نیاز به توضیح بیشتری در خصوص عملکرد خود دارند. علاوه بر این، به دلیل ماهیت محافظه‌کاری حسابداری (شناسایی به موقعت‌ر اخبار بد نسبت به اخبار خوب)، زمانی که شرکت زیان دارد، ضروری است مدیران توضیحات بیشتری در رابطه با آینده‌ی فعالیتها ارائه کنند. بنابراین، از منظر ذاتی خوانایی تابعی از شرایط عملکرد شرکتها و سود دهی است [۲۷]. [۱۵]. اعتقاد دارند شرکتها با انگیزه‌ی دستیابی به بازده سهام بالاتر، عدم تقارن اطلاعات پایینتر و هزینه پایینتر سرمایه‌سعی میکنند گزارشهای پیچیده تهیه کنند. مدیریت شرکتها قادرند با ارائه گزارش پیچیده، اقلام تعهدی، جریان نقدی و فعالیت‌های واقعی را مدیریت کنند [۲۷]. با توجه به آنچه ذکر شد، انتظار میرود خوانایی گزارشگری مالی بر کیفیت اقلام تعهدی اثر داشته باشد.

خوانایی گزارشهای مالی و اجتناب مالیاتی

پژوهشهای مربوط به اجتناب مالیاتی، عموماً روی موضوعاتی نظیر اعتبارات مالیاتی، سهامداران و جامعه متمرکز شده است. با توجه به مفاهیم تئوری نمایندگی باید اذعان نمود که مدیران در خصوص افزایش ارزش شرکت پاسخگو میباشند و مالکین نیز درصدد ارزیابی مدیران و کارگزاران هستند تا دریابند آیا آنها وظایف خود را به درستی ایفا مینمایند یا خیر؟ علاوه بر این آنها علاقه مند هستند تا بفهمند مدیران چگونه و از چه طریق به اهداف تعیین شده دست مییابند. در این بین ممکن است از منظر سهامداران؛ فریب دولت و گریز از پرداخت مالیات، نه تنها توجیه پذیر باشد؛ بلکه مطلوب و پسندیده هم واقع شود. درحالی که جامعه و بخش عمومی انتظار دارند شرکتها شهروندان خوبی باشند و سهم مالیات خود را به درستی و به موقع پرداخت نمایند و این استراتژی شرکت از منظر سایر گروهها ناپسند تلقی شود [۱۷]. به طور کلی دو دیدگاه پیرامون فعالیت‌های اجتناب از پرداخت مالیات وجود دارد. دیدگاه نخست این است که مدیران با هدف کاهش تعهدات مالی شرکت و صرفهجویی وجه نقد، فعالیت‌های اجتناب از پرداخت

مالیات را انجام می دهند. بنابراین، از منظر سرمایه گذاران، اجتناب از پرداخت مالیات افزایش دهنده ارزش شرکت است و مدیران برای به کار بستن چنین فعالیتهایی باید تشویق شوند و پاداش بگیرند. بنابر این، دیدگاه صرفهجویی ناشی از فعالیتهای اجتناب از پرداخت مالیات میتواند منبع مالی ارزشمندی برای ضعف مالی شرکت باشد و تأمین مالی از طریق بدهی یا وجه نقد را کاهش دهد [۲۴]. دیدگاه دوم (نظریه ی فرصت طلبی) به مسأله نمایندگی مربوط میشود که در این حالت اجتناب از پرداخت مالیات به عنوان ابزار ایجاد سپر برای فرصت طلبی و انحراف منافع توسط مدیران است [۲]. علاوه بر این، باید در نظر داشت که پرداخت کمتر مالیات از دیدگاه سنتی یک فعالیت حداکثر کننده ارزش تلقی میشود که ثروت را به شرکت و سهامداران آن منتقل میکند [۹]. با توجه به آنچه بیان شد، این امکان وجود دارد که مدیران به منظور کاهش تعهدات شخصی و یا افزایش هزینه به منظور کاهش مالیات پرداختی، گزارشهای پیچیده ارائه کنند.

پیشینه تجربی پژوهش

بوسلینگ و همکاران [۱۸]. به بررسی خوانایی گزارشگری مالی و مالیات متهورانه طی سالهای ۲۰۱۴ - ۱۹۹۴ در ایالات متحده ی آمریکا پرداخته اند. نتایج نشان داده است که رابطهای منفی و قابل توجه میان این دو متغیر وجود دارد. آنها بیان میکنند مدیران زمانی که مزایای پنهان کردن سیاستهای مالیات متهورانه بیش از هزینه های آن باشد، از استراتژی گزارشگری مالی پیچیده استفاده میکنند. سوکاتجوو همکاران [۲۹] به بررسی تاثیر مالیات متهورانه، تقلب حسابداری و خوانایی گزارش سالانه در شرکتهای بورسی اندونزی در سال ۲۰۱۶ با استفاده از رگرسیون پرداختند. نتایج نشان داده است که تهور مالیاتی اثر منفی بر خوانایی گزارشگری مالی دارد. اما، تقلب حسابداری اثر معنی داری بر خوانایی گزارش سالانه ندارد. لو و همکاران [۲۷] به بررسی رابطه میان مدیریت سود و خوانایی گزارشگری مالی در کانادا طی سالهای ۲۰۱۲ - ۲۰۰۰ با استفاده از رگرسیون داده های پانلی پرداخته اند. نتایج نشان داده است شرکتهایی که تغییرات سود صفر و یا مثبت اندک دارند، گزارشهای خوانا منتشر نمی کنند. هوانگ و همکاران [۲۱]. به بررسی تأثیر قوانین افشا بر مدیریت سود ناشی از معاملات با اشخاص وابسته پرداختند. نتایج نشان داده است که طی سالهای ۲۰۰۳ - ۱۹۹۶ به دنبال قوانین افشای تصویب شده در مدیریت سود شرکت های تایوانی که دارای معاملات اشخاص وابسته با شرکت های چینی بوده اند، کاهش رخ داده است. لی [۲۶] به بررسی رابطه ی میان خوانایی گزارشگری مالی و عملکرد و پایداری سود در شرکتهای ایالات متحده ی آمریکا طی سالهای ۲۰۰۴ - ۱۹۹۴ پرداخته است. نتایج حاصل از برآورد رگرسیون داده های پانلی نشان داده است که خوانایی گزارش با پایداری سود عملکرد معکوسی دارد. به طوری که هرچه درآمد پایداری بالاتری داشته باشد، گزارشها خواناتر هستند و بالعکس. خانی معصوم آبادی و رجب دری [۳]. به بررسی رابطه ناخوانایی گزارش های مالی و سیاست متهورانه ی مالیاتی با استفاده از سیستم معادلات همزمان طی سالهای ۱۳۹۶ - ۱۳۹۲ پرداختند. نتایج پژوهش نشان داده است که با افزایش خوانایی گزارشگری مالی، سیاست مالیاتی متهورانه کاهش می یابد. همچنین، با افزایش سطح سیاست مالیاتی متهورانه، خوانایی گزارش های مالی کاهش خواهد یافت. صفری گرایلی و رضائی پسته نوئی [۶].

در پژوهش با عنوان توانایی مدیریت و خوانایی گزارشگری مالی در ۹۱ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران طی سالهای ۱۳۹۱ تا ۱۳۹۵، نتایج حاکی از آن است که مدیریت موجب بهبود خوانایی گزارشگری مالی شرکت‌ها می‌گردد. همچنین، نتایج تجزیه و تحلیل اضافی حاکی از آن است که در شرکت‌های بزرگتر، رابطه بین توانایی مدیریت و خوانایی گزارشگری مالی قوی‌تر است. قربانی و همکاران [۱۰] در پژوهشی با عنوان تأثیر افشای اطلاعات استراتژیک، غیرمالی و مالی بر مدیریت سود، بوده است. نتایج پژوهش نشان می‌دهد افشای اطلاعات استراتژیک، غیرمالی و مالی اثر معناداری بر مدیریت سود دارد. بدین ترتیب که افزایش افشای اطلاعات مالی منجر به کاهش مدیریت سود شده است در حالی که با افزایش افشای اطلاعات استراتژیک و غیرمالی مدیریت سود نیز افزایش یافته است. صفری گرایلی و همکاران [۵] به بررسی رابطه‌ی میان مدیریت سود و خوانایی گزارشگری مالی و آزمون تجربی رویکرد فرصت طلبانه برای ۹۳ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران طی سالهای ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۴ پرداخته‌اند. یافته‌های پژوهش حاکی از وجود رابطه منفی بین مدیریت سود با خوانایی گزارشگری مالی شرکتها و به بیان دیگر، تأیید رویکرد مدیریت سود فرصت طلبانه است. پورحیدری و همکاران [۲] در پژوهشی با عنوان بررسی اجتناب از پرداخت مالیات بر شفافیت گزارشگری مالی شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران طی سالهای ۱۳۸۹ - ۱۳۸۰ پرداخته‌اند. نتایج نشان داده است که فعالیتهای برنامه ریزی مالیاتی، شفافیت گزارشگری مالی شرکت را کاهش میدهد. به عبارت دیگر، میتوان گفت فعالیتهای اجتناب از پرداخت مالیات مستلزم پنهان کردن حقایق و معاملات پیچیده است که بر محیط اطلاعاتی شرکت تأثیر منفی میگذارد و باعث کاهش شفافیت گزارشگری مالی میشود. روان شاد و طالب نیا [۴] در پژوهشی با عنوان بررسی رابطه بین مدیریت سود و ساختار سرمایه شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار طی سالهای ۱۳۸۲ تا ۱۳۸۶. نتایج نشان داده است اقلام تعهدی اختیاری و نسبت بازده به مجموع حقوق صاحبان سهام رابطه‌ی منفی و معنی داری با ساختار سرمایه دارند. نسبت بازده به مجموع داراییها رابطه مثبت و معنی داری با ساختار سرمایه شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران دارد.

علمی و محمد زاده سالطه [۸] در پژوهشی با عنوان تأثیر اجتناب مالیاتی بر چسبندگی هزینه با تأکید بر استراتژی تجاری شرکت طی سالهای ۱۳۸۹ تا ۱۳۹۴. نتایج حاصل از پژوهش نشان می‌دهد که اجتناب مالیاتی بر چسبندگی هزینه‌ها تأثیر معنی داری دارد. هم چنین نتایج حاصله حاکی از آن است که استراتژی تجاری شرکت بر ارتباط بین اجتناب مالیاتی و چسبندگی هزینه تأثیرگذار می‌باشد؛ به نظر می‌رسد که موقعیت‌های استراتژیک بر تصمیمات مدیران درباره حفظ منابع موثر بوده که این امر در تغییرات سیستماتیک رفتار هزینه منعکس می‌شود.

بادآور نهندی و همکاران [۱۲] در پژوهش خود تحت عنوان ارتباط بین کیفیت اقلام تعهدی و ریسک غیرسیستماتیک سهام که طی سالهای ۱۳۸۸ تا ۱۳۹۲ انجام گردید. رویکرد انتخابی برای آزمون فرضیه‌های پژوهش خودشان با استفاده از تلفیق داده‌های مقطعی و زمانی است. در این پژوهش، از روش رگرسیون حداقل مربعات ادغام شده (پنل دیتا) استفاده شده است. نتایج آزمون فرضیه‌ها نشان می‌دهد

بین کیفیت ارقام تعهدی و ریسک غیرسیستماتیک سهام طبق مدل‌های کپ ام (CAPM) و فاما و فرنچ (FAMA & FRENCH) رابطه ای وجود ندارد.

فرضیه پژوهش

برای بررسی هدف پژوهش، دو الگو در نظر گرفته شده‌اند که از پژوهش‌های کاورمن (۲۰۱۸) لو و همکاران (۲۰۱۷) اقتباس شده است:

فرضیه ی (۱): خوانایی گزارشگری مالی اثر منفی و معنی داری بر اجتناب مالیاتی دارد.

$$TA_{i,t} = \alpha_0 + \alpha_1 TA_{i,t-1} + \alpha_2 READ_{i,t} + \alpha_3 AGE_{i,t} + \alpha_4 LEV_{i,t} + \alpha_5 AGE_{i,t} + \alpha_6 SIZE_{i,t} + \alpha_7 ROA_{i,t} + \varepsilon_t \quad (1)$$

فرضیه ی (۲): خوانایی گزارشگری مالی اثر معنی داری بر کیفیت ارقام تعهدی دارد.

$$PF_{i,t} = \alpha_0 + \alpha_1 PF_{i,t-1} + \alpha_2 READ_{i,t} + \alpha_3 AGE_{i,t} + \alpha_4 LEV_{i,t} + \alpha_5 AGE_{i,t} + \alpha_6 SIZE_{i,t} + \alpha_7 ROA_{i,t} + \varepsilon_t \quad (2)$$

که در مدل های بالا:

متغیر مستقل

خوانایی گزارشگری مالی (READ): به پیروی از لی [۲۵]، صفری گرایلی و رضائی پسته نوئی [۶] شاخص طول متن (لگاریتم طبیعی تعداد کلمات متن) مورد استفاده قرار گرفت. از آنجا که مقادیر بیشتر این شاخص، بیانگر میزان خوانایی کمتر گزارشگری مالی است، شاخص محاسبه شده در عدد منفی یک ضرب میشود، تا معیار مستقیمی از شاخص خوانایی گزارشگری مالی به دست آید.

متغیر وابسته

اجتناب مالیاتی (TA): از تقسیم هزینه مالیات شرکت i در پایان سال مالی t و درآمد مشمول مالیات، تقسیم بر کل دارایی های شرکت i در پایان سال مالی t . به عبارت دیگر، اجتناب مالیاتی برابر است با تفاضل نرخ واقعی مالیات از نرخ قانونی مالیات.
کیفیت ارقام تعهدی (PF): برای اندازه گیری از ارقام تعهدی اختیاری استفاده می شود. برای برآورد ارقام تعهدی اختیاری از مدل رگرسیون زیر استفاده می شود که در آن جز باقیمانده معادله رگرسیون (ε) بیانگر ارقام تعهدی اختیاری است.

$$\frac{TA_{accr}_t}{Assets_{t-1}} = \alpha + \beta_0 \frac{1}{Assets_{t-1}} + \beta_1 \frac{(\Delta Sales_t - \Delta REC_{it})}{Assets_{t-1}} + \beta_2 \frac{PPE_t}{Assets_{t-1}} + \beta_3 ROA_{t-1} + \beta_4 SG_t + \varepsilon_t$$

رابطه فوق به مدل تعدیل شده جونز [۲] شهرت دارد و توسط دچو و همکاران [۱۱۸] ارائه شده است که در آن:

$$\frac{TA_{accr}_t}{Assets_{t-1}} : \text{تفاوت بین سود عملیاتی از جریان نقد عملیاتی در دوره جاری}$$

$\Delta Sales_t$: تغییرات در فروش، ΔREC : تغییرات در دریافتیها، PPE: اموال، تجهیزات و ماشین آلات، ROA: سود خالص تقسیم بر مجموع داراییها، SG: رشد جاری در فروشها هستند.

متغیر کنترلی

بازده دارایی (ROA): نسبت سود خالص به کل دارایی ها
اندازه شرکت (SIZE): لگاریتم ارزش دارایی
اهرم مالی (LEV): تقسیم بدهی ها بر کل دارایی ها
رشد شرکت (GROWTH): تفاوت میزان فروش نسبت به سال گذشته
سن شرکت (AGE): لگاریتم تعداد سال هایی که شرکت برای اولین بار در بورس پذیرفته شده است.

روش پژوهش

روش این پژوهش از نظر ماهیت توصیفی - همبستگی است که با استفاده از داده های ثانویه مستخرج از صورتهای مالی شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران به تحلیل رابطه همبستگی می پردازد. انجام این پژوهش در چارچوب استدلال استقرایی صورت خواهد گرفت. از سوی دیگر پژوهش حاضر از نوع پس رویدادی است. همچنین، از آنجایی از طریق آزمایش داده های موجود به آزمون فرضیه ها می پردازد، در حوزه تئوری های اثباتی قرار خواهد گرفت. برای انتخاب نمونه پژوهش با استفاده از روش (غربالگری) حذف سیستماتیک، معیارهای زیر در نظر گرفته شده است:

- ۱) شرکت قبل از سال ۱۳۹۰ در بورس پذیرفته شده و تا پایان سال ۱۳۹۹ در بورس فعال باشد.
- ۲) شرکت نباید از گروه شرکتهای سرمایه گذاری، هلدینگ ها و واسطه گری مالی باشد.
- ۳) سال مالی شرکت منتهی به پایان اسفند باشد.
- ۴) اطلاعات مالی شرکتها در دسترس باشد.
- ۵) شرکتهای نباید سال مالی خود را تغییر داده باشند

بعد از اعمال معیارهای بالا، تعداد ۱۷۴ شرکت به عنوان نمونه پژوهش انتخاب گردید. برای برآورد الگوهای مطرح شده از روش پانل پویا استفاده شده است. این روش، مزیت هایی همانند لحاظ نمودن ناهمسانی فردی و اطلاعات بیشتر، حذف تورشهای موجود در رگرسیونهای مقطعی را دارد که نتیجه آن تخمینهای دقیقتر، با کارایی بالاتر و همخطی کمتر خواهد بود. این روش هنگامی به کار میرود که تعداد مقاطع (N) از تعداد داده های سری زمانی (T) بیشتر باشد بالتاجی [۱۳].

یافته های پژوهش

آمار توصیفی متغیرهای وابسته، مستقل و کنترل که با استفاده از داده های ۱۷۴ شرکت مورد بررسی طی دوره آزمون (سالهای ۱۳۹۶-۱۳۹۰) اندازه گیری شده اند، شامل میانگین، میانه، انحراف معیار، کمینه و بیشینه است در جدول ۱ ارائه شده است.

جدول (۱): آمار توصیفی متغیرهای پژوهش

متغیر	میانگین	میانه	انحراف معیار	حداقل	حداکثر
خوانایی گزارشگری مالی	-۷,۲۵۶	-۷,۲۷۰	۲۴۴,۰	-۷,۸۸	-۶,۷
اجتناب مالیاتی	-۰,۰۹۲	-۰,۰۶۹	۰,۰۹۲	-۰,۲۲۵	۰,۴۴۲
اندازه شرکت	۱۴,۲۰۷	۱۳,۹۳۲	۱,۶۰۵	۱۰,۱۶۶	۱۹,۳۷۴
بازده دارایی	۰,۰۹۸	۰,۰۸۴	۰,۱۴۳	-۱,۰۶۳	۰,۶۲۶
کیفیت اقلام تعهدی	۱,۰*۲,۳۷	-۰,۰۰۵	۰,۱۳۶	-۰,۶۲۳	۱,۰۸
رشد شرکت	۰,۲۰۱	۰,۱۴۹	۰,۴۱	-۰,۸۴	۴,۶۵
سن شرکت	۲,۷۱۹	۲,۷۷۲	۰,۵۰۷	۰,۰۰۰	۳,۹۱۲
اهرم مالی	۰,۶۱۴	۰,۶۱۱	۰,۲۵۳	۰,۰۹	۴,۰۰۲

با توجه به جدول فوق، تفاوت میانگین و میانه برای متغیرهای تحقیق (به غیر از کیفیت اقلام تعهدی) اندک است. از آنجایی که مقدار انحراف معیار پایین است، میتوان نتیجه گرفت توزیع متغیرها یکنواخت میباشد.

نتایج آزمون فرضیه اول پژوهش

نتایج برآورد رابطه (۱) در جدول (۲) ذکر شده است:

جدول (۲): نتایج تخمین فرضیه اول

$$TA_{i,t} = \alpha_0 + \alpha_1 TA_{i,t-1} + \alpha_2 READ_{i,t} + \alpha_3 AGE_{i,t} + \alpha_4 LEV_{i,t} + \alpha_5 Growth_{i,t} + \alpha_6 ROA_{i,t} + \alpha_7 SIZE_{i,t} + \epsilon_t$$

متغیر	ضریب	انحراف معیار	آماره F	سطح معنیداری
وقفه اول اجتناب مالیاتی	۰,۳۲۲	۰,۰۱۳	۲۳,۴۹	۰,۰۰۰
خوانایی گزارشگری مالی	۰,۰۲۹	۰,۰۰۶	۴,۳۴	۰,۰۰۰
سن شرکت	۰,۰۲	۰,۰۰۱	۱۱,۸۵	۰,۰۰۰
رشد شرکت	-۰,۰۱	۰,۰۰۱	-۸,۱۵	۰,۰۰۰
اهرم مالی	۰,۰۲	۰,۰۰۴	۶,۱۳	۰,۰۰۰
بازده دارایی	-۰,۰۲۵	۰,۰۰۷	-۳,۵۳	۰,۰۰۰
اندازه شرکت	۰,۰۰۱	۰,۰۰۰۷	۱,۶۷	۰,۰۹۵
عرض از مبدأ	۰,۰۶۵	۰,۰۵۱	۱,۲۸	۰,۲۰۰

آماره آزمون والد (سطح معنیداری): ۵۲/۲۰۰ (۰۰/۰)

نتایج حاکی از آن است که ضریب به دست آمده برای خوانایی گزارشگری مالی ۰/۰۲۹ می باشد. از آنجایی که آماره آزمون t (۴/۳۴) در ناحیهی عدم معنی داری فرضیه ی صفر قرار میگیرد، میتوان گفت خوانایی گزارشگری مالی، اجتناب مالیاتی را به طور مثبت تحت تأثیر قرار میدهد. به عبارت دیگر، هر چه گزارشگری مالی قابل فهمتر و خواناتر باشد (تعداد کلمات کمتر)، امکان اجتناب مالیاتی کاهش مییابد. از اینرو، فرضیه ی اول پژوهش را نمیتوان رد کرد.

نتایج آزمون فرضیه دوم پژوهش

جدول (۳) نتیجه برآورد الگوی دوم را نشان میدهد:

جدول (۳): نتایج تخمین فرضیه دوم

$PF_{i,t} = \alpha_0 + \alpha_1 PF_{i,t-1} + \alpha_2 PF_{i,t-2} + \alpha_3 READ_{i,t} + \alpha_4 AGE_{i,t} + \alpha_5 Growth_{i,t} + \alpha_6 LEV_{i,t} + \alpha_7 SIZE_{i,t} + \alpha_8 ROA_{i,t} + \varepsilon_t$				
متغیر	ضریب	انحراف معیار	آماره t	سطح معناداری
وقفه اول کیفیت ارقام تعهدی	-۰,۱۲۱	۰,۰۱۳	-۰,۸۸	۰,۰۰۰
وقفه دوم کیفیت ارقام تعهدی	-۰,۱۹۴	۰,۰۰۹	-۲۱,۶۹	۰,۰۰۰
خوانایی گزارشگری مالی	۰,۰۱۹	۰,۰۱۴	۱,۳۳	۰,۱۸۵
سن شرکت	-۰,۰۰۰۵	۰,۰۰۰۴	-۰,۱۲	۰,۹۰۴
رشد شرکت	۰,۰۱۳	۰,۰۰۳	-۳,۹۶	۰,۰۰۰
اهرم مالی	۰,۰۲۳	۰,۰۰۱	۲,۲۴	۰,۰۲۵
بازده دارایی	۰,۴۶۱	۰,۰۲۱	۲۱,۰۳	۰,۰۰۰
اندازه شرکت	-۰,۰۰۹	۰,۰۰۲	-۴,۷۷	۰,۰۰۰
عرض از مبدأ	۰,۲۱۹	۰,۱۰۶	۲,۰۷	۰,۰۳۹
آماره آزمون والد (سطح معناداری): ۷۴/۲۰۹۶ (۰/۰۰۰)				

ضریب برآورد شده برای خوانایی گزارشگری مالی (۰/۰۱۹) و آماره t ، ۱/۳۳ می باشند. از آنجایی که آماره آزمون در ناحیه معنی داری قرار گرفته است، میتوان گفت ضریب برآورد شده اختلاف معنی داری با صفر ندارد. بنابراین، وضعیت خوانایی گزارشگری مالی نمیتواند کیفیت ارقام تعهدی را تغییر دهد. از آنجایی که در روش پانل پویا وقفه ی متغیر وابسته با جملهی اخلاص همبستگی دارد، از وقفه ی متغیر وابسته و وقفه های سایر متغیرها (در قالب یک فرم بازگشتی) به عنوان ابزار برای وقفه ی متغیر وابسته مبتنی بر روش پانل پویا استفاده میشود. لذا، این متغیرها در صورتی مناسبترین ابزار هستند که جزء اخلاص دارای همبستگی سریالی نباشد و از یک فرآیند میانگین متحرک از مرتبه ی مشخص پیروی کند.

از اینرو، خودهمبستگی جزء اخلاص الگوی برآورد شده برای دو الگو مورد بررسی قرار گرفت که نتیجه ی آن در جدول (۴) ذکر شده است.

جدول(۴): نتیجه ی آزمون خودهمبستگی

الگو	نوع خودهمبستگی	مقدار آماره ی Z	سطح معنی داری
الگوی ۱	مرتبیه اول	-۰,۴۰	۰,۰۰۰
	مرتبیه دوم	۰,۰۶	۰,۰۷۶
الگوی ۲	مرتبیه اول	-۴,۷۶	۰,۰۰۰
	مرتبیه دوم	۰,۸۱	۰,۴۱۸

طبق جدول بالا، در سطح خطای ۵ درصد خودهمبستگی مرتبه ی دوم وجود ندارد و تخمین زنده ها برای هر دو الگو دارای ویژگی سازگاری هستند.

سازگاری تخمین زنده های پانل پویا بستگی به معتبر بودن ابزارهای به کار رفته نیز دارد. برای آزمون این مهم از آماره ی سارگان استفاده میشود. نتیجه ی این آزمون در جدول (۵) ارائه شده است.

جدول (۵): نتیجه ی آزمون سارگان

الگو	مقدار آماره ی χ^2	درجه ی آزادی	سطح معنی داری
الگوی ۱	27.153	144	283.0
الگوی ۲	07.135	125	254.0

بر اساس نتایج حاصل از آزمون سارگان، متغیرهای ابزاری به کار گرفته شده در تخمین الگوها از اعتبار لازم برخوردار هستند. یعنی فرضیه ی H_0 مبنی بر مشخص بودن معادله رد نمیشود. به عبارت دیگر، هیچگونه ارتباطی میان اجزاء خطا و ابزارهای به کار گرفته شده در دو الگو وجود ندارد.

بحث و نتیجه گیری

افشا به عنوان یکی از اصول حسابداری مطرح است و براساس این اصل، باید کلیه اطلاعات مربوط به فعالیتهای شرکت به نحو مناسب و به موقع در اختیار گروههای مختلف استفاده کننده قرارگیرد. هدف اصلی افشا عبارت است از کمک به استفاده کنندگان در تصمیم گیری مربوط به سرمایه گذاری، تفسیر وضعیت مالی شرکتها، ارزیابی عملکرد مدیریت و پیش بینی جریان وجوه نقد آتی. سرمایه گذاران و اعتباردهندگان تصمیمات خود را بر اساس اطلاعات منتشرشده در گزارشهای مختلف اقتصادی، مالی و غیرمالی که توسط واحدهای تجاری تهیه میشود، انجام میدهند آنها همچنین سودآوری، شرایط مالی و غیرمالی مانند اطلاعات کارکنان، حقوق و مزایای هیأت مدیره و معاملات داخلی سهام را قبل از تصمیم گیری خود در ارتباط با سرمایه گذاری روی یک سهم انجام میدهند. از سوی دیگر، نظر به اینکه اجتناب مالیاتی برای شرکتها منفعت دارد، محتمل است به منظور جلوگیری از کشف حقایق توسط متصدیان، گزارشهای مالی به صورت پیچیده منتشر شوند. در این راستا، پژوهش حاضر به بررسی اثرگذاری خوانایی

گزارش مالی بر کیفیت اقلام تعهدی و اجتناب مالیاتی پرداخت. برای این منظور، از داده های ۱۷۴ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران طی سالهای ۱۳۹۶ - ۱۳۹۰ استفاده شد. در پژوهش حاضر دو فرضیه طراحی شد. فرضیه ی اول بر اثرگذاری معنی داری خوانایی گزارش مالی بر اجتناب مالیاتی دلالت داشت. طبق فرضیه ی دوم، خوانایی گزارشگری مالی اثر معنی داری بر کیفیت اقلام تعهدی دارد. نتایج برآورد با روش پانل پویا نشان داد، هر چه گزارش مالی قابل فهمتر و خواناتر باشد (تعداد کلمات کمتر و شاخص در نظر گرفته شده مقدار کمتری داشته باشد)، امکان اجتناب مالیاتی کاهش مییابد. بنابراین، فرضیه اول پژوهش تأیید میشود. نتیجه به دست آمده نشان میدهد مدیران به منظور کاهش تعهدات شخصی و یا افزایش هزینه به منظور کاهش مالیات پرداختی، گزارشهای پیچیده ارائه کرده اند. نتیجه ی به دست آمده با آنچه بوسیلینیک و همکاران (۲۰۱۸)، خانی معصوم آبادی و رجب دری (۱۳۹۸) و پورحیدری و همکاران (۱۳۹۳) گزارش کرده اند، هم راستا است. در برآورد الگوی دوم مشخص شد خوانایی گزارشگری مالی اثری بر کیفیت اقلام تعهدی ندارد. در نتیجه می توان گفت مدیریت شرکتها نمیتوانند با ارائه گزارش پیچیده، مدیریت اقلام سود تعهدی، جریان نقدی و فعالیت های واقعی را مدیریت کنند. این نتیجه با آنچه صفری گرایلی و همکاران (۱۳۹۶) گزارش کرده اند در تضاد است. این تضاد به علت تفاوت در متغیرهای وابسته و مستقل در دو تحقیق است؛ در پژوهش حاضر بر خلاف مطالعه ی صفری گرایلی و همکاران (۱۳۹۶) مدیریت سود به عنوان متغیر مستقل در نظر گرفته شد. نتیجه اخیر را میتوان به رکود تورمی در اقتصاد ایران نسبت داد که توانایی مدیریت سود را از شرکتها سلب کرده است. بنابراین، فرضیه فرضیه دوم پژوهش رد میشود. بر این اساس، توصیه میشود سازمان بورس اوراق بهادار راهکارهایی جهت افزایش خوانایی گزارشهای مالی شرکتها مدنظر قرار دهد. سازمان مالیاتی نیز به منظور آگاهی هر چه بهتر از وضعیت شرکتها، خوانایی گزارشهای مالی و میزان ابهام و پیچیدگی و ابهام آن را رصد نماید.

فهرست منابع

۱. باقری ازغندی، ابوطالب؛ حصاررزاده، رضا و عباسزاده، محمدرضا. (۱۳۹۷). "خوانایی صورت های مالی و حساسیت سرمایه گذاران به استفاده از اطلاعات حسابداری". چشم انداز مدیریت مالی، ۶ (۲۳)، ۸۷-۱۰۳.
۲. پورحیدری، امید، فدوی، محمدحسن و امینی نیا، میثم. (۱۳۹۳). "بررسی اجتناب از پرداخت مالیات بر شفافیت گزارشگری مالی شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران". فصلنامه پژوهشنامه اقتصادی، ۷ (۵۲)، ۶۹-۸۵.
۳. خانی معصوم آبادی، ذبیح اله و رجب دری، حسین. (۱۳۹۸). "رابطه ناخوانایی گزارش های مالی و سیاست متهورانه مالیاتی با استفاده از سیستم معادلات همزمان". پژوهش های حسابداری مالی، ۵۴ (۱۱)، ۴۱-۵۴.

۴. روانشاد، محمدرضا و طالب نیا، قدرت اله. (۱۳۸۹). "بررسی رابطه بین مدیریت سود و ساختار سرمایه در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران". **دانش مالی تحلیل اوراق بهادار**، ۸ (۱)، ۱۱۸-۱۰۳.
۵. صفری گرایلی، مهدی؛ رضائی پسته نوئی، یاسر و نوروزی، محمد. (۱۳۹۶). "مدیریت سود و خوانایی گزارشگری مالی: آزمون تجربی رویکرد فرصت طلبانه". **دانش حسابرسی**، ۶ (۶۹)، ۲۲۰-۲۱۷.
۶. صفری گرایلی، مهدی؛ رضائی پسته نوئی، یاسر. (۱۳۹۷). "توانایی مدیریت و خوانایی گزارشگری مالی: آزمون نظریه علامت دهی". **مجله دانش حسابداری**، ۳ (۴۴)، ۲۱۸-۱۹۱.
۷. عرب صالحی، مهدی و هاشمی، مجید. (۱۳۹۳). "تأثیر اطمینان بیش از حد مدیریتی بر اجتناب مالیاتی". **بررسیهای حسابداری و حسابرسی**، ۶ (۱)، ۸۵-۱۰۴.
۸. علمی، حسام، محمد زاده سالطه، حیدر. (۱۳۹۹). "تأثیر اجتناب مالیاتی بر چسبندگی هزینه با تاکید بر استراتژی تجاری شرکت". **تحقیقات حسابداری و حسابرسی**، انجمن حسابداری ایران، ۱۲ (۴۵)، ۱۱۳-۱۳۲.
۹. علی خانی، سمیرا. (۱۳۹۶). "بررسی ارتباط بازده با سطح خوانایی گزارشهای پیش بینی سود و حسابرسی آن". پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه فردوسی مشهد.
۱۰. قربانی، بهزاد؛ حسینی غنچه، سیدجلال الدین و محمدی لر، زهرا. (۱۳۹۶). "تأثیر افشای اطلاعات استراتژیک، غیرمالی و مالی بر مدیریت سود". **یژوهشهای حسابداری مالی و حسابرسی**، ۴ (۳۵)، ۴۰-۲۳.
۱۱. مشایخی، بیبا و سیدی، سیدجلال. (۱۳۹۴). "راهبری شرکتی و اجتناب مالیاتی". **مجله دانش حسابداری**، ۶ (۲۰)، ۸۳-۱۰۳.
۱۲. بادآور نهنندی، یونس، برادران حسن زاده، رسول، بابائی، کبری. (۱۳۹۸). "ارتباط بین کیفیت اقلام تعهدی و ریسک غیرسیستماتیک سهام". **مطالعات حسابداری و حسابرسی**، انجمن حسابداری ایران، ۸ (۳۰)، ۳۹-۵۴.

13. Amina, A., Sougne, D., & Lakhali, F. (2015). "Corporate disclosures, information asymmetry and stock-market liquidity in France". **Journal of Applied Business Research**, 31(4), 1223.

14. Baltagi, B. (2008). *Econometric analysis of panel data*. John Wiley & Sons. Blanco, B., and Dhole, S. (2017). *Financial Statement Comparability, Readability and Accounting raud*. AFAAN Conference, Working Paper,

https://www.afaanz.org/openconf/2017/modules/request.php?module=oc_program&action=summary.php&id=4

15. Bloomfield, R.J. (2002). "The incomplete revelation hypothesis and financial reporting". **Accounting Horizons**, 16, 233-243.
16. Bloomfield, R. (2008). "Discussion of "annual report readability, current earnings, and earnings persistence". **Journal of Accounting and Economics**, 45(2-3), 248-252.
17. Bartov, E., Givoly, D., & Hayn, C. (2002). "The rewards to meeting or beating earnings expectations". **Journal of Accounting and Economics**, 33(2), 173-204.
18. Beuselinck, C., Blanco, B., Dhole, S., & Lobo, G. J. (2018). "Financial Statement Readability and Tax Aggressiveness". Available at SSRN 3261115.
19. Cheng, J., Zhao, J., Xu, C., & Gong, H. (2018, September). "Annual Report Readability and Earnings Management: Evidence from Chinese Listed Companies". In 2018 4th International Conference on Social Science and Higher Education (ICSSHE 2018). Atlantis Press.
20. Dechow, P. M., Sloan, R. G., & Sweeney, A. P. (1995). "Detecting earnings management". **Accounting review**, 193-225.
21. Hwang, N. C. R., Chiou, J. R., & Wang, Y. C. (2013). "Effect of disclosure regulation on earnings management through related-party transactions: Evidence from Taiwanese firms operating in China". **Journal of Accounting and Public Policy**, 32(4), 292-313.
22. Jones, J. J. (1991). "Earnings management during import relief investigations". **Journal of accounting research**, 29(2), 193-228.
23. Kovermann, J. H. (2018). "Tax avoidance, tax risk and the cost of debt in a bank-dominated economy". **Managerial Auditing Journal**, 33(8/9), 683-699.
24. Kim, J. B., Li, Y., & Zhang, L. (2011). "Corporate tax avoidance and stock price crash risk: Firm-level analysis". **Journal of Financial Economics**, 100(3), 639-662.
25. Lang, M., & Lundholm, R. (1993). "Cross-sectional determinants of analyst ratings of corporate disclosures". **Journal of accounting research**, 31(2), 246-271.
26. Li, F. (2008). "Annual report readability, current earnings, and earnings persistence". **Journal of Accounting and Economics**, 45(2-3), 221-247.
27. Lo, K., Ramos, F., & Rogo, R. (2017). "Earnings management and annual report readability". **Journal of Accounting and Economics**, 63(1), 1-25. No, A. S. (2010). Conceptual framework for financial reporting. Norwalk, CT: FASB.

-
28. Schrand, C. M., & Walther, B. R. (2000). "Strategic benchmarks in earnings announcements: The selective disclosure of prior-period earnings components". **The Accounting Review**, 75(2), 151-177.
29. Sukotjo, Clarisa and Soenarno, Y. N. (2018). "Tax Aggressiveness, Accounting Fraud, and Annual Report Readability". **Journal of Finance and Economics**, 6(2), 38 – 42.

Investigating the Effects of Financial Reporting Readability on Tax Evasion and accrual quality

Davood Yousofvand (PhD)¹©

Assistant Professor in Accounting, Department of Accounting, Faculty member of Parandak Institute of Higher Education, Iran

Mohamad Mohammadi (PhD)²

PhD in Accounting, Department of Accounting -Parandak Institute of Higher Education, Iran

Zabiholah Yousefvand³

Master of Accounting, Technical University of Khoramabad, Iran

(Received: 4 August 2020; Accepted: 19 October 2020)

The information in the financial statements should be in a way that helps investors evaluate the performance of management in terms of maintaining and optimizing the use of resources. According to the management ambiguity hypothesis, managers intending to conceal the bad news or their poor performance attempt to present financial reports in such a way that are not simply understandable to investors and stakeholders. Moreover, since tax evasion is profitable for companies, financial statements may be published ambiguously so that the respective auditors cannot discover the facts. This study investigated the impact of financial reporting readability on accrual quality and tax evasion. For this purpose, 174 companies listed on the Tehran Stock Exchange in the 2011–2012 period were selected as the sample via the systematic removal method. The results of the dynamic panel data analysis showed that higher financial reporting readability reduces tax avoidance, but does not significantly affect accrual quality.

Keywords: Financial Reporting Readability, Accrual Quality, Tax Evasion.

---

¹ yousofvanddavood@gmail.com ©(Corresponding Author)

² mkz.mohamadi@gmail.com

³ dryousefvandi@gmail.com